

Polak wyniesiony na ołtarze

Kanonizacja bł. Andrzeja Boboli

Wielkie uroczystości kanonizacyjne w Watykanie

Uroczysta audiencja Episkopatu Polski u Ojca Św.

MIASTO WATYKAŃSKIE, 18.4. Dziś Ojciec św. przyjął na posłuchanie J. Em. ks. kardynała Kakowskiego, ks. ks. arcybiskupów Twardowskiego, Jędrzejowskiego, Radomskiego, Gawlińskiego, Lisowskiego, Lorka, Rospondy, Sonka, Tomczaka, Tomakę, Wetmańskiego, i Zimniaka. J. Em. ks. kardynał Kakowski odczytał adres w języku łacińskim.

Na wstępie ks. kardynał wyraził wdzięczność Polski za wyniesienie na ołtarze Pańskie bł. Andrzeja Boboli, który przeprowadził zmartwychwstanie Polski, kiedy była pod zaborami, po wojnie, jaką stoczą na ziemiach Polski liczne obce narody. I w istocie po ukończeniu takiej wojny Polska zmartwychwstała. Z rąk Jego Świętobliwości Polska otrzymała obecnie nowego Patrona Niebieskiego, za którą to łaskę wyraża mu najgłębszą wdzięczność.

Adres episkopatu
polskiego

Przybywamy również ad limina Apostolorum — mówił dalej ks. kardynał — ażeby zdać sprawę ze stanu naszych diecezji i wzmocnić nasze siły. Wasza Świętobliwość zna doskonale Naród Polski. Polska tak samo jak w dawnych wiekach i obecnie jest przedmiotem Chrześcijaństwa, oraz pozostanie nim na zawsze. Naród nasz ściśle jest złączony z biskupami swoimi, którzy we wszystkich sprawach łączą się w największej jedności ze Stolicą św. Do zachowania tego stanowiska katolickiego przyczynia się w wielkiej mierze Akcja Katolicka, która rozwija się dobrze we wszystkich diecezjach.

Prośba
o błogosławieństwo

Zbliża się pięćsetlecie Soboru Florenckiego, który przywrócił na łono Kościoła współpracę wschodnich, odłączonych od jedności. Pamięć tego Soboru uczymy we wszystkich diecezjach, działając w myśl najgorętszego pragnienia Waszej Świętobliwości, by wszyscy współpracownicy odzyskali powrót do jedności z Kościołem. Zechciej obecnie, Ojciec Św., pobożosławiać całą Polskę, rząd nasz, ażeby zmierzały w pełni pomysłności ku swoim przeznaczeniom, pobożosławiać biskupów, ażeby sprawowali jak najdoskonalej swój urząd, pobożosławiać duchowieństwo świeckie i zakonne, pobożosławiać Naród, w szczególności tych wszystkich, którzy biorą udział w Akcji Katolickiej. Pozwól, Ojciec Św. wreszcie dorzucić prośbę, by Bóg Najwyższy zachował Ciebie przy zdrowiu i dał Ci długie życie. Życzymy Ci również pogodnych Świąt Wielkiejnocy, by ojcowskie Twe serce tak bardzo miłujące rodzinę ludzką nie było więcej ranione tak licznymi bólami. Kończymy naszymi narodowymi: „Wesołego Alleluja”.

Odpowiedź Ojca Św.

Ojciec Św. odpowiedział równie w języku łacińskim, przypominając ze wzruszeniem chwilę swego pobytu w Polsce „Naszej i waszej”, jak powiedział. Mówiąc o św. Andrzeju Boboli, Papież przypomniał, iż będąc Nuncjuszem w Polsce, rozmawiał z marszałkiem Piłsudskim o naszym wielkim męczenniku, przy czym Marszałek

podkreślał konieczność oswobodzenia świętych relikwii z rąk bolszewików. Ojciec św. dziękował ks. kardynałowi Kakowskiemu za tak piękne słowa, przyjmując je z uczuciem prawdziwie ojcowskim i był do głębi wzruszony. Wyraził swą radość, iż widzi się otoczony tak znakomitym wieńcem biskupów polskich. Ojciec św. polecał ks. ks. Biskupom w sposób szczególnie Akcję Katolicką, jako konieczność najwyższą naszych czasów. Podziękowawszy Bogu za prawdziwe ukojenie, jakie mu przyniosło posłuchanie udzielono Biskupom polskim, Papież udzielił błogosławieństwa tymże Biskupom polskim, duchowieństwu i wiernym, w szczególności tym, którzy pracę swą poświęcają dla dobra Polski, błogosławił Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej i wszystkim tym, dla których księża Biskupi prosili o błogosławieństwo. Na prośbę ks. Biskupa Polowego W. P. Gawlińskiego Papież udzielił szczególniejszego

błogosławieństwa Armii Polskiej, sławiąc jej waleczność, przy czym żołnierzy polskich nazwał swoimi dobrymi synami, wreszcie udzielił też szczególniejszego swego błogosławieństwa Marszałkowi Rydzowi Śmigłemu.

Audiencja trwała z górą godzinę. Przed opuszczeniem Watykanu przez Biskupów polskich dokonano zdjęcia fotograficznego z loży sąsiadującej z apartamentami papieskimi. Opuszczając Watykan Biskupi polscy stali się przedmiotem gorącej owacji ze strony pielgrzymów polskich.

26 kardynałów w orszaku

MIASTO WATYKAŃSKIE, 18.4. Uroczystości kanonizacyjne w pierwszy dzień Wielkiejnocy odbyły się bardzo okazałe. Udział w nich wzięło oprócz Ojca św. 26 kardynałów, wśród których J. Em. ks. kardynał Kakowski. We wspólnym orszaku znajdował się także zastęp księży Biskupów polskich. W bazylice św. Piotra obec-

nych było na uroczystościach tych również pięciu członków rodzin panujących wśród nich księżna małżonka następcy tronu włoskiego.

Na specjalnej trybunie zasiadło 12 członków rodziny Rattich. Na trybunie postulatorów znajdowało się 160 członków Kongregacji ks. ks. Jezuitów. Obok tronu papieskiego zwracała powszechną uwagę obecność 50 kadetów polskich w uniformach ze sztandarem. W nawie głównej 5000 członków młodej żeńskiej włoskiej Akcji Katolickiej w białych sukniach z welonami wykonało pienia religijne naprzemian z pielgrzymami polskimi, którzy odśpiewali „Boże, coś Polskę” i „Wesoły dzień nam nastał”.

Na trybunie dyplomatycznej zasiadli charge d'affaires Polski przy Stolicy św. wraz z członkami ambasad polskich przy Watykanie i Kwirynale. Obecni byli również ambasadorowie Anglii i Hiszpanii jako też podsekretarz stanu we

włoskim ministerstwie spraw zagranicznych Bastianini.

Obecne uroczystości kanonizacyjne wspaniałością swą przewyższały wszystkie dotychczasowe.

Przebieg uroczystości

Uroczystości rozpoczęły się od wniesienia trzech chorągwi kościelnych, przedstawiających trzech nowych świętych, przy czym chorągiew św. Boboli jako męczennika, niesiona była na miejscu honorowym tj. trzecim. Z kolei Polacy wykonali hymn „Boże coś Polskę”, który napelniał świątynię potężnym głosem modlitwy. Śpiewały również włoskie związki kobiet katolickich, po czym Polacy zaintonowali „Wesoły nam dziś dzień nastał”. W tym samym czasie Ojciec św. Pius 11-y w sali parlamentów obok wszystkich szat liturgicznych, wdział płaszcz pontyfikalny i tiarę, po czym orszak papieski wyruszył z pałacu apostolskiego przez schody królewskie do bazyliki. Gdy orszak zbliżył się do pielgrzymów polskich na cześć

Piusa 11-go rozległy się w języku polskim gorące i długotrwałe „Niech żyje”. Orszak papieski okrążył z prawej strony konfesję i główny ołtarz papieski, po czym przeszedł drogę pomiędzy konfesją a tronem papieskim, gdzie odbyła się następnie główna ceremonia.

Po zajęciu miejsca na tronie Papież przyjął hołd posłuszeństwa św. Kolegium, z kolei dziekan adwokatów konsystorza wygłosił potrójną przemowę, na którą w imieniu Papieża odpowiedział sekretarz spraw kanonizacyjnych Bacci, po czym Pius 11-ty odczytał uroczystą proklamację trzech nowych świętych i zaintonował dziękczynne „Te Deum”, podchwyczone przez chór sykstyński pod batutą mistrza Perosi. Dzień świętego A. Boboli wyznaczono na 16 maja. Następnie Ojciec św. polecił odczytać homilię.

Homilia

MIASTO WATYKAŃSKIE, 17.4. W zastępstwie Ojca św. homilię odczytał w języku łacińskim ks. prałat Bacci. Po wstępie, nawiązującym do zmartwychwstania Chrystusa Pana, Ojciec św. przypomniał, że również my wszyscy jesteśmy powołani do naśladowania naszego najwyższego Zwierzchnika w Ojczyźnie Niebieskiej, lecz droga ta jest uciążliwa wobec licznych ułomności ludzkich.

I właśnie przykład męczeństwa za wiarę świętą staje się bodźcem i dodaje siły do znoszenia wszelkich cierpień za sprawę Bożą. Po tym następuje opis śmierci męczenników św. Andrzeja Boboli.

Po charakterystyce zaś cnót bohaterów bł. Jana Leonardiego i bł. Salvatora da Horty, Papież podkreślił to szczególne zarządzenie Opatrzności, iż w czasach obecnych, w których tak liczne niebezpieczeństwa zagrażają narodowi, daje Kościołowi nowych Świętych. Napelnia to wiarą, że dla Kościoła nastaną dni lepsze. Ufamy, mówił Papież, że św. Andrzej Bobola upraszać będzie swoimi modłami jednoczenie Kościoła wschodniego z zachodnim, na których pograniczu On ponosił śmierć męczenną. Św. Salwator da Horty uprosi dla Hiszpanii nowy rozkwit życia chrześcijańskiego wraz z powrotem pokoju i zgody, a św. Jan Leonardy wyjedna wspanialszy jeszcze rozwój misji katolickich, których był rzecznikiem i krzewicielem.

Następnie kard. Gaspari oznajmił, że Papież udzielił obecnym odpustu zupełnego, po czym rozpoczęła się msza św., którą przed konfesją odprawił kardynał dziekan św. Kolegium Granito Pignatelli di Belmonte. Podczas mszy chód sykstyński wykonał wielką mszę wielkanocną, napisaną przez mistrza Perosi, a odpiewaną już cztery lata temu podczas kanonizacji Don Bosco. Następnie odbyło się uroczyste złożenie Papieżowi tradycyjnych, symbolicznych darów.

Dary kanonizacyjne

Wybitne osobistości z pośród wszystkich trzech narodowości, których Świętych wyniesiono na Ołtarze, złożyły Ojcu św. tradycyjne dary. Ze strony polskiej złożyła dary dwóch prowincjałów ks. ks. Jezuitów, rektor Uniwersytetu Warszawskiego Antoniewicz i dziekan wydz. teologii katolickiej ks. Rosłaniec.

Po nabożeństwie Papież udzielił błogosławieństwa urbi et orbi (tj. miastu i światu).

22 dokumenty
Treść porozumienia angielsko-włoskiego
Włochy wycofują ochotników z Hiszpanii

LONDYN, 18.4. Zawarte w sobotę porozumienie angielsko-włoskie składa się z 22 dokumentów, a mianowicie: głównego protokołu zasadniczego, 8-miu aneksów, 6-ciu not wymienionych pomiędzy lordem Perthem a hr. Ciano, z deklaracji o dobro-sąsiedzkich stosunków na obszarach brytyjskich, włoskich i egipskich w Afryce oraz 6-ciu dalszych not, względnie deklaracji, w których rząd brytyjski, włoski i egipski potwierdzają prawa brytyjskie w odniesieniu do jeziora Tsana i prawa międzynarodowego w odniesieniu do kanału Sueskiego, Porozumienie koronuje wymiana serdecznych depesz pomiędzy premierem Chamberlainem a Mussolinim, których treść opublikowana została równocześnie z tekstami porozumienia.

Granice w Afryce

W protokole zasadniczym rządy brytyjski i włoski deklarują swoje pragnienie ustalenia wzajemnych stosunków na trwałej i mocnej podstawie oraz przyczynienia się do powszechnej sprawy pokoju i bezpieczeństwa. Protokół również stwierdza, że poczynione zostaną przygotowania dla wytyczenia granic pomiędzy obszarami brytyjskimi, włoskimi i egipskimi w północno-wschodniej Afryce oraz że podjęte będą stosunki hadlowe pomiędzy włoską Afryką Wschodnią, a przedsięwzięciami brytyjskimi.

3 zasad

Istota porozumienia zawarta jest w 8 aneksach, które sprowadzają się w streszczeniu do następujących postanowień: 1) układ dżentelmeński pomiędzy W. Brytanią a Włochami ze stycznia 1937 r. w sprawie utrzymania status quo na obszarach w zachodniej części Morza Śródziemnego zostaje potwierdzony, 2) obydwa rządy wymieniać będą informacje wojskowe dotyczące

wszystkich głównych ruchów i rozmieszczeń wojsk na ich obszarach zamorskich w basenie Morza Śródziemnego, Morza Czerwonego i zatoki Adenkiej, jak również w Egipcie, Sudanie i wszystkich posiadłościach północno-wschodniej Afryki. Wszelkie decyzje utworzenia nowych baz morskich lub lotniczych na tych obszarach będą również notyfikowane, 3) oba rządy uznają, iż leży to w ich wspólnym interesie, aby niepodległość i integralność terytorialna Saudii, Arabii i Jemenu zostały utrzymane i aby żadne inne mocarstwa nie ingerowały do spraw tego obszaru. Obydwa rządy uznają, że mieszkańcy niektórych obszarów położonych na południowym wybrzeżu Arabii są pod protektorem

brytyjskim, podczas gdy władcy tych obszarów pozostają autonomicznymi. Uzgodnione jest także, że dawne wyspy tureckie, położone na M. Czerwonym, nie mają być ani przez jeden ani przez drugi rząd fortyfikowane. Włochy uznają Aden jako protektorat brytyjski. 4) Żadna ze stron nie będzie używała propagandy i środków wpływania na opinię publiczną na szkodę drugiej strony. 5) Prawa brytyjskie w sprawach dotyczących jeziora Tsana są zagwarantowane. 6) Włochy przyrzekają, że tubylcy włoskiej wschodniej Afryki nie będą zmuszani do służby wojskowej, z wyjątkiem czynności lokalnie - policyjnych i obrony danego terytorium. 7) Włochy przyrzekają, że obywatelom brytyjskim we

włoskiej wschodniej Afryce zapewnione będzie swobodne wykonywanie czynności religijnych i że wszelkie roszczenia misjonarzy ulegną dokładnemu rozpatrzeniu. 8) Wolne użytkowanie kanału Sueskiego jest gwarantowane w czasie pokoju i w czasie wojny dla wszystkich państw.

Włochy wycofują
ochotników z Hiszpanii

Po 8-miu aneksach następują noty. Różnica pomiędzy aneksami a notami polega na tym, że podczas gdy każdy aneks jest wynikiem obustronnych rokowań, noty zawierają jednostronne deklaracje: a) rząd włoski oświadcza, że garnizon wojskowy w Libii będzie w dalszym ciągu zmniejszany ratami po tysiąc żołnierzy tygodniowo, dopóki stan liczebny nie zostanie doprowadzony do stanu normalnego (stan normalny mniej więcej obliczany jest na 30 tys. żołnierzy); b) Włochy przystępują do londyńskiego traktatu morskiego z r. 1936; c) Włochy wycofują się z Hiszpanii, o ile wojna domowa będzie przeciągała się. Wycofanie nastąpi na podstawie brytyjskiej formuły o ewakuacji obcych oddziałów z obu stron. O ile zaś wojna ulegnie zakończeniu zanim formuła ta zostanie wprowadzona w życie, Włochy bezwzględnie wycofają wszystkich po zostających wówczas w Hiszpanii ochotników włoskich i cały materiał wojenny; d) Włochy potwierdzają ponownie, że nie posiadają żadnych roszczeń terytorialnych lub politycznych w Hiszpanii i w posiadłościach hiszpańskich oraz że nie poszukują na tych obszarach ekonomicznych uprzywilejowań; e) Wielka Brytania przypomina Włochom ponownie, że załatwienie sprawy hiszpańskiej musi nastąpić zanim porozumienie jako całość wejdzie w życie; f) Wielka Brytania wysunie sprawę uznania włoskiej Abisynii w Genewie.

◆ MLECZARNIA DANGLA Szpitalna 7 najlepsze kolacje nabojażowe ◆

Autobus wpadł na dorożkę
Dwie osoby poniosły śmierć

W Wielką Sobotę przy zbiegu ul. Grochowskiej i Mińskiej wynikiło katastrofalne starcie autobusu z dorożką konną.

Ul. Grochowską od strony Wawra jechał autobus Polskich Linii Samochodowych, kursujący na linię Warszawa — Lublin, prowadzony przez kierowcę, Piotra Rydzewskiego. Przy wylocie ul. Mińskiej, kierowca, chcąc wyminąć dorożkę konną nr. 687, nie zdążył przeliczyć, lecz spowodował katastrofę. Przed dorożką, powołany przez Wacława Lemiecha, został straszany. Kon, który w ostatniej chwili stanął dęba, uniknął szwanku, przy czym wskutek przestraszenia urwał się i z częścią uprzęży oraz połamanych dyssli, pogalopował w ul. Mińską, lecz wkrótce został ujęty przez przechodniów. Lemiech oraz pasażer, Jan Goczek, inwalida, dostali się pod autobus. Dorożkarz, wskutek zmiążdżenia głowy, poniósł śmierć na miejscu, pasażera zaś, który doznał zerwania skóry z głowy oraz ogólnego potłuczenia, przewieziono Pogotowie do szpitala Przemienienia.

Świadek powyższej katastrofy był sprzedawca gazet i papierosów na rogu ul. Grochowskiej i Mińskiej. Flesner zamknął bruk i pogonił za uciekającym Rydzewskim, który chwiał się prawdopodobnie samosądą ze strony przechodniów, lub też chciał umknąć w tym celu, ażeby policja nie stwierdziła, czy był podejrzanym. Gdy Flesner zatrzymał Rydzewskiego, wówczas zatrzymanym wyjął rewolwer i zagroził użyciem broni. Flesner puścił kierowcę, którego powtórnie zatrzymała już policja przy zbiegu ul. Al. Zielenieckiej, Targowej i Zamojskiego. Po założeniu kajdanek, Rydzewskiego przeprowadzono do 15 komisariatu. Decyzją sądownego śledczego, R. osadzono w więzieniu.

Zmarły tragiczną śmiercią Lemiech był od 20-ty lat dorożkarzem, oprócz siebie utrzymywał matkę, starszą, siostrę oraz chorego brata i jego dwoje dzieci. Goczek pozostawił żonę. Zwłoki ofiar strasznego wypadku przewieziono do prosektorium.

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-iej stronie — 1 zł. w tekście (wśród artykułów) 80 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 60 gr. na ostatniej stronie — 70 gr. W dodatku niedzielnym 70 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 150 zł. opisy specjalne — 3 zł. lekarskie 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy. tusty druk — po dwójnie. Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunikaty — wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Dział ogłoszeń: Aleja Jerozolimska 3a. Biuro czynne od godz. 9 rano do 4 po poł. Tel. 1-27-33

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimska 121. Telefony 666-62 (sekretariat) 666-99 (ogólny), 330-59 (Dział gospodarczy „Kronika Kupaiecka”) Oddział miński „ABC” Al. Jerozolimska 3a Tel. 88-333 przyjmuje interesantów codziennie w godzinach 17.30 — 19.00
ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimska 121 Tel. 309-33, 309-32 (Kasa, buchalteria) Kantor prenumerata: Al. Jerozolimska 3a i pietro Tel. 8-18-33 Zarząd i Dział Ogłoszeń: Al. Jerozolimska 3a tel. 727-33 Konto PKO 23409 Skrzynka Poczowa 745 Adres telegraficzny — ABC Warszawa
PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103, tel. 111-44 Biuro czynne w godz. 10-13:15-18 Poznań, 27 Grudnia Włocławek, Cyganki 34, tel. 135 Kalisz, Rzeźnicza 4, tel. 477 Katowice, ul. Starowiejska 3.
PRENUMERATA: miejscowa (z odnośnikiem do domu) i na prowincji zł. 2,30 miesięcznie; wydanie B wraz z dziełami Sienkiewicza zł. 3,30 miesięcznie Za granicą zł. 4,00 Wyd. B (z premią książkową) 5,30 W Austrii, Czechosłowacji, W. M. Gdańsku i na Węgrzech cena prenumeraty jak w kraju.
Za zwrot nadesłanych a nie zamówionych rękopisów redakcja nie odpowiada.

Redaktor naczelny: dr. Tadeusz Gluźniński

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. odp.
Odbito w „Drukarni Literackiej”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 121.

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Wysokiński.